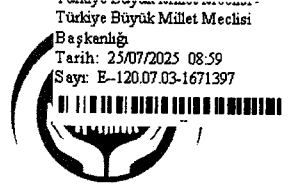




T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı



2025 AİLE YILI

ACELE

Sayı : E-72079556-610-16940314

Konu: Soru Önergeleri (7/25340-7/25344-7/25345-7/25346-7/25347-7/25451-7/26742-7/26743-7/26744-7/26746-7/26747)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi : a) 21.03.2025 tarihli ve 1602186 sayılı yazınız.
b) 21.03.2025 tarihli ve 1602196 sayılı yazınız.
c) 21.04.2025 tarihli ve 1615003 sayılı yazınız.

İlgi yazılar ekinde alınan Diyarbakır Milletvekili Sayın Dr. M. Sezgin TANRIKULU tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/25340, 7/25344, 7/25345, 7/25346, 7/25347, 7/25451, 7/26742, 7/26743, 7/26744, 7/26746 ve 7/26747 Esas Numaralı yazılı soru önergelerine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ
Bakan

Ek:

- 1 - 7/25340 Cevap Metni (1 Sayfa)
- 2 - 7/25344 Cevap Metni (3 Sayfa)
- 3 - 7/25345- 25347 Cevap Metni (5 Sayfa)
- 4 - 7/25346 Cevap Metni (2 Sayfa)
- 5 - 7/25451 Cevap Metni (1 Sayfa)
- 6 - 7/26742 Cevap Metni (4 Sayfa)
- 7 - 7/26743 Cevap Metni (5 Sayfa)
- 8 - 7/26744 Cevap Metni (3 Sayfa)
- 9 - 7/26746 Cevap Metni (5 Sayfa)
- 10 - 7/26747 Cevap Metni (2 Sayfa)

7/25340 GK 126
7/25344 " "
7/25345- " "
7/25346 " "
7/25347 " "
7/25451 " "
7/26742 " 144
7/26743 " "
7/26744 " "
7/26746 " "
7/26747 " "

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: CA360606-4DD1-47DC-BB8F-099206154563

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ashb-ebys>

Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177. Sk. No:10/A Pk: 06510 Çankaya/ ANKARA

KEP Adresi : ashb@hs01.kep.tr

Bilgi için: Aynur İLHAN ÇAK

Sosyal Çalışmacı

Telefon No:(312) 705 73 30



Diyarbakır Milletvekili Sayın **Dr. M. Sezgin TANRIKULU**'na Ait 7/25345 ve 25347 Esas
Numaralı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevap Metni

Bakanlığımız tarafından çocuklarımızın ve gençlerimizin sağlıklı gelişimini temin etmek amacıyla; çocuklarımızın üstün yararı ilkesi doğrultusunda tüm risklere karşı güçlü ve duyarlı nesiller yetiştirmek üzere koruyucu, önleyici ve destekleyici çalışmalar yürütülmektedir.

Bakanlığımızca çocuğa yönelik her türlü istismarla etkin mücadele edilmektedir. Hiçbir çocuğun istismara uğramaması için çalışmalarımız devam etmektedir. Çocuğun mağduriyeti ile ilgili Bakanlığımıza intikal eden herhangi bir bilgi veya ihbar anında değerlendirilmekte, çocuk ve ailesi hakkında derhal sosyal inceleme yapılmaktadır.

Yapılan inceleme sonucu çocuk ve aile, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu kapsamında ihtiyaç duyduğu koruyucu ve destekleyici tedbirler (*eğitim, sağlık, danışmanlık, bakım ve barınma tedbirleri*) çerçevesinde desteklenmektedir. Adli süreç yakından takip edilmekte ve davaya müdahil olunmaktadır.

Ülkemizde çocuk koruma hizmetleri, Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi uyarınca çocuğun üstün yararı ilkesi doğrultusunda, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu kapsamında ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile iş birliği içinde yürütülmektedir.

Suçta sürüklenen çocuk verilerine yönelik iş ve işlemler Adalet Bakanlığı tarafından yürütülmektedir.

Kayıp kişiler veya çocuklarla ilgili iş ve işlemlerde Bakanlığımız çalışma yetki ve sorumluluğu altında yürütülmemektedir. Kolluk güçlerine bildirim yapıldıktan sonra süreç adli ve idari yönden ilgili Bakanlıkların ilgili birimleri tarafından yürütülmektedir. Bu çerçevede Bakanlığımızca kayıp kişi veya çocuk ile ilgili veri tutulmamaktadır.

Ancak kayıp çocuklar kolluk tarafından bulunduktan ya da çocuk ortaya çıktıktan sonra Adli Makamlarca Bakanlığımıza bildirilen çocuklar hakkında 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu kapsamında değerlendirme süreçleri başlatılabilmektedir. Gerekli sosyal inceleme yapılarak, çocuk ve aile ihtiyaç duydukları koruyucu ve destekleyici tedbirler çerçevesinde desteklenmektedir.

Bakanlığımız koordinesinde çocuk haklarının etkin bir şekilde uygulanması ve koordinasyonunun sağlanması için "2023-2028 Türkiye Çocuk Hakları Strateji Belgesi ve Eylem Planı" hazırlanmış ve 2023 yılı Nisan ayında yürürlüğe konmuştur. Eylem planında yer alan "Çocuk Dostu Adalet Stratejik Amacı" altında 1, "Aileye ve Çocuğa Yönelik Koruma ve Destek Hizmetleri Stratejik Amacı" altında toplam 3, "Bilgi Teknolojilerine Erişim ve Güvenli İnternet Kullanımı Stratejik Amacı" altında toplam 9 ve "Aile ve Çocuğa Yönelik Koruma ve Destek Hizmetleri Stratejik Amacı" altında toplam 1 alt faaliyet ile çocukların her türlü ihmal ve istismardan korunmasına yönelik çalışmalar koordine edilmektedir. Eylem planında yer verilen faaliyetler kurumlar arası iş birliği ile yürütülmektedir.

Diğer taraftan söz konusu Strateji Belgesi ve Eylem Planı'nın 2024 yılı kapsamında stratejik amaçlar başlığı altında aşağıdaki faaliyetler gerçekleştirilmiştir:

- Çocuk Hakları ve Çocuk Katılımı kapsamında gerçekleştirilen toplam 18 faaliyetin 6 tanesi Bakanlığımızca üstlenilmiştir.
- Çocuk Dostu Adalet kapsamında toplam 19 faaliyet gerçekleştirilmiştir. En fazla faaliyeti Adalet Bakanlığı üstlenmiş olup 9 faaliyet yürütmüştür.

- Aile ve Çocuğa Yönelik Koruma ve Destek Hizmetleri kapsamında toplam 83 faaliyet gerçekleştirilmiştir. Bu alanda en fazla faaliyeti Milli Eğitim Bakanlığı (24 faaliyet) ve Bakanlığımız (20 faaliyet) yürütmüştür.
- Alternatif Bakım Hizmetleri kapsamında gerçekleştirilen toplam 14 faaliyetin 11 tanesi Bakanlığımızca üstlenilmiştir.
- Afet, Kriz ve Acil Durumlardan Etkilenen Çocuklara Yönelik Hizmetler kapsamında toplam 27 faaliyet gerçekleştirilmiştir. En fazla faaliyeti Milli Eğitim Bakanlığı ve AFAD üstlenmiş olup 7’şer faaliyet yürütmüştür.
- Bilgi Teknolojilerine Erişim ve Güvenli İnternet Kullanımı kapsamında toplam 21 faaliyet gerçekleştirilmiştir.

2023-2028 Türkiye Çocuk Hakları Strateji Belgesi ve Eylem Planı dahilinde 2025 yılında gerçekleştirilecek faaliyet adımları Bakanlığımız <https://www.aile.gov.tr/chgm/yayinlar/2023-2028-c-ocuk-haklari-strateji-belgesi-ve-eylem-planı/> internet adresinde yer almaktadır.

Bahse konu Eylem Planına ortaöğretim çağındaki çocuklara yönelik olarak “Hukuk ve Adalet” dersinin seçmeli ders olarak müfredata eklenmesi hususu faaliyet adımı olarak eklenmiştir.

Ayrıca Bakanlığımız 2024-2028 Ailenin Korunması ve Güçlendirilmesi Vizyon Belgesi ve Eylem Planında yer alan “Dijitalleşme Sürecinde Ailenin Desteklenmesi” başlığı kapsamında “Medya ve teknolojinin bilinçli kullanımının teşvik edilmesi ve dijital bağımlılıkların azaltılması”, “Aile dostu medya yapımları ile dijital içeriklerin ve bunlara erişiminin artırılması”, “Medya ve dijital mecralarda aile ve aile değerlerinin korunması” hedefleri öncelikli olarak belirlenmiştir.

Bakanlığımızca çocukların ihmal ve istismardan korunmasına yönelik hizmetler; Koruyucu ve Önleyici Hizmetler, İkincil Örselenmeyi Önlemeye Yönelik Hizmetler ile Müdahale ve Rehabilitasyon Hizmetlerini kapsamaktadır.

Koruyucu ve önleyici hizmetler kapsamında yapılan çalışmalar;

- Bakanlığımızca her ilde Çocuklar Güvende Ekipleri oluşturulmuş ve ekipler aracılığıyla risk altındaki çocuklara yönelik tespit, yönlendirme ve izleme faaliyetleri gerçekleştirilmektedir. Çocuklar Güvende Ekipleri aracılığıyla farklı risk gruplarındaki çocukları korumaya yönelik tespit ve müdahale çalışmalarının yanı sıra izleme faaliyetlerini yürütmektedir. Yapılan alan taramaları neticesinde çocuk ve ailenin uygun sosyal hizmet modeline veya destek ve yardımlara yönlendirilmesi sağlanmaktadır.
- Ailelerde çocuk ile ilgili farkındalık oluşturmak, çocuklara okul dışı zamanlarını kaliteli ve verimli kullanabilecekleri ortam ve imkânları sunmak amacıyla “Sosyal ve Ekonomik Destek (SED) Hizmetinin Etkinliğinin Artırılması (Okul Destek) Projesi” uygulamaya konmuştur. Proje kapsamında SED Hizmetinden yararlanan çocuklar için akademik, sosyal, kültürel ve sportif etkinlikler düzenlenmektedir.
- Bakanlığımızca “Çocukların Dijital Risklerden Korunmasında Ebeveyn Rehberi”, “Çocuklar ve Ebeveynler için Siber Suçlar ve Siber Zorbalıklardan Korunma Rehberi” ile “Dijital Bağımlılığın Önlenmesinde Ebeveyn Rehberi” hazırlanmıştır.
- Ebeveynlerin gerçek oyun ve oyuncakların önemi konusunda farkındalıklarının artırılması ile oyun seçiminde ebeveynlere rehberlik sağlanması; kitapların çocukların gelişimi için önemi konusunda farkındalık sağlanması, oyunla ve kitapla doğru ve etkili zaman geçirilmesi teşvik edilerek dijital bağımlılığa karşı da koruyucu bir faktör

oluşturulması amacıyla Oyuncak ve Kitap Seçiminde Ebeveyn Rehberi hazırlanmış ve Bakanlığımız internet sitesinde yayınlanmıştır.

- Çocukların dijital ortamlar üzerinden karşılaşabilecekleri risklerin tespit edilmesi ve önleyici çalışmalar yapılması amacıyla Bakanlığımız bünyesinde “Sosyal Medya Çalışma Grubu” oluşturulmuştur. Sosyal Medya Çalışma Grubu; çocukların gelişimlerini olumsuz yönde etkileyecek ve çocukların ihmal, istismara maruz kalabileceği internet ortamında yer alan içeriklere paydaş kurumlar olan Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, Emniyet Genel Müdürlüğü Siber Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı ile iş birliği içerisinde müdahale etmektedir. Çalışma grubu, aynı zamanda sorunun yaşandığı ildeki İl Müdürlükleri ile irtibat kurarak mağdur çocuklara ve ailelerine sosyal ve psikolojik destek verilmesini de sağlamaktadır.
- Çocukları, ebeveynleri, çocuk alanında ya da çocuklarla çalışanları ve toplumu bilgilendirmek, bahsi geçen gruplarla iletişim kurulmasını ve farkındalık kazanımını sağlamak amacıyla Çocuk İçin Dost Uygulamalar (DUY) isimli bir internet sitesi oluşturulmuştur. DUY internet sitesi ile çocukların sağlıklı gelişimlerini destekleyici içerikler üretilip paylaşılması sağlanmakta; yazılı, görsel, işitsel ve dijital yayınlarda yer alan ve çocuklar açısından zararlı olabilecek içeriklerin Bakanlığımız bünyesinde oluşturulan platformlara (*duy.aile.gov.tr*’ye ve 0530 918 11 17 numaralı ihbar hattına *WhatsApp* ve *Bip* üzerinden yapılacak ihbarlar) bildirilmesi, uzmanlarca incelenmesi ve bahse konu uygunsuz içeriklere ilişkin gerekli çalışmanın yapılabilmesi amaçlanmaktadır.
- 0-18 yaş grubu çocukların gelişimini olumsuz yönde etkileyecek içerikteki kitaplardan korunması ve ailelere uygun içerikli kitap seçimi konusunda rehberlik edilmesi amacıyla, çocuklara yönelik basılı eserler içerik yönünden incelenmekte ve uygun içerikli kitap listesi oluşturulmaktadır. Oluşturulan liste Bakanlığımızın resmi sayfasında yayınlanmaktadır.
- 11. ve 12. Kalkınma Planı ile 2022, 2023 ve 2024 Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programında yer alan “*Erken çocukluk döneminden başlamak üzere çocuklara ihmal, istismar ve şiddet konularında farkındalık eğitimleri verilecek, çocukların yaşam becerileri güçlendirilecektir.*” tedbiri doğrultusunda Bakanlığımız tarafından 0-18 yaş aralığındaki çocukların ihmal, istismar ve şiddetten korunması, iyilik hallerinin artırılması, sağlıklı gelişimlerinin desteklenmesi amacıyla “Çocukların Yaşam Becerilerinin Güçlendirilmesi ve Geliştirilmesine Yönelik Farkındalık Eğitim Programı” hazırlanmaktadır. Eğitim programının ilk aşaması olarak 0-6 yaş aralığındaki çocukların ebeveyn/bakım verenlerine yönelik modüller tamamlanmış, modül eğitimleri vermeye başlanmıştır. Program; “*İhmal ve İstismarın Önlenmesi-Ebeveyn İçin Temel Bilgiler*”, “*Ebeveynlik*”, “*Gelişim*”, “*Duyarlı Bakım*”, “*Pozitif Disiplin*”, “*Günlük Rutinler*”, “*Dijital Ebeveynlik*”, “*Etkileşimli Rutinler: Oyun Oynama ve Kitap Okuma*” başlıklı modüllerden oluşmaktadır. Programın 7-18 yaş grubu çocuklara ve ebeveynlerine yönelik modüllerinin geliştirilmesine ilişkin çalışmalar başlatılmış olup ilgili modüllerde ihmal ve istismarın önlenmesi, bağımlılık ve önlenmesi, akran zorbalığı, iletişim vb. konular da programa dahil edilecektir.
- Aile Eğitim Programı (AEP) kapsamında “*Bilinçli Medya Kullanımı*”, “*Medyayı Tanımak*”, “*Medyayı Kavramak*” ve “*Aile ve İnternet*” adlı detaylı bilgiler içeren 4 ayrı

modül yer almaktadır. AEP Medya modülü kapsamında 2013 yılından bugüne kadar 484 bin kişiye eğitim verilmiştir.

- 5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu kapsamında her ilde Vali başkanlığında Çocuk Koruma İl Koordinasyonları periyodik olarak toplanarak çocukları bekleyen riskler ve bu risklerin önlenmesine ilişkin tedbirler konusunda çalışmalar yürütmektedir.

İkincil örselenmeyi önlemeye yönelik hizmetler kapsamında yapılan çalışmalar;

- Çocukların ikincil örselenmesini engellemek için değerlendirme çerçeve rehberi oluşturulmuş ve yaygınlaştırma eğitimleri verilmiştir.
- İstismara uğrayan ya da uğradığı düşünülen çocukların ikincil örselenmeleri önlemek amacıyla adli görüşmeleri ile adli ve psikiyatrik muayenelerinin yapıldığı, sosyal gereksinimlerinin karşılandığı Sağlık Bakanlığına bağlı Çocuk İzlem Merkezi (ÇİM) kurulmuştur. Çocuk İzlem Merkezlerinde Bakanlığımızda görevli sosyal çalışma görevlisi görevlendirilmiştir.
- Çocuk ağır ceza mahkemesi, çocuk mahkemesi, Cumhuriyet başsavcılığı çocuk bürosu ve adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüklerinin Adalet Bakanlığı çatısı altında bir arada yapılandırılması suretiyle Çocuk Adalet Merkezi (ÇAM) kurulmuştur. Bahse konu merkez ile çocuklara yönelik tüm adli işlemlerin bu merkezde çocuk dostu usuller uygulanarak yerine getirilmesi amaçlanmaktadır.

Müdahale ve rehabilitasyon hizmetleri kapsamında yapılan çalışmalar;

- Mağduriyeti sebebiyle bakım tedbiri kararı verilen çocuklarımıza korunma, bakım ve psikososyal destek hizmeti vermek üzere Çocuk Evleri Sitelerimiz ihtisaslaştırılmıştır. İhtisas kuruluşlar çocukların temel gereksinimlerini karşılamak; fiziksel, duygusal, psikolojik ve sosyal ihtiyaçlarını belirleyerek gerekli müdahaleleri gerçekleştirmek, uygun ise aile ve yakın çevrelerine dönmelerini veya diğer sosyal hizmet modellerine hazır hale gelmelerini sağlamak üzere hizmet vermektedir.
- İhtisas kuruluşlarında koruma ve bakım altında bulunan çocuklar ve aileleri psikososyal destek programına dâhil edilmektedir. Anka Çocuk Destek Programı ile çocukların bireysel farklılıkları ve ihtiyaçları dikkate alınarak olumsuz yaşam deneyimlerinden kaynaklanan travmanın en aza indirilmesi, olumlu tutum ve davranış değişikliği oluşturulması hedeflenmektedir.
- Çok yönlü yaklaşım ve müdahaleyi amaçlayan Anka Çocuk Destek Programı; *Bireysel İhtiyaç ve Risk Değerlendirme Formu (BİRDEF)*, *Destekleyici Ortam Bileşenleri*, *Grup Çalışmaları*, *Bireysel Danışmanlık*, *Aile Çalışmaları*, *Destekleyici Personel İçin Yaklaşım İlkeleri*, *Kriz Müdahalede Kurumsal Yaklaşım* bileşenlerinden oluşmaktadır.
 - ✓ *Bireysel danışmanlık* çalışmalarında; evden kaçma, kendine zarar verme davranışı, intihar, istismar mağduru, kriz yönetimi, krize müdahale ve travma modülleri uygulanmaktadır.
 - ✓ *Grup çalışmaları* ise kişisel gelişim, sağlıklı yaşam, duygusal düzenleme, kişilik gelişimi ve bağımlılık olmak üzere 5 bölüm ve 78 oturumdan oluşmaktadır. Her bir oturumun 45dk sürmektedir. Kişilik gelişimi ve sağlıklı yaşam modülleri tüm çocuklara uygulanırken, suça sürüklenme, istismar mağduru olma, madde bağımlılığı, öfke kontrolü, dürtü bozukluğu vb. durumlara göre uygulanan modüller çocukların bireysel farklılıkları ve ihtiyaçları dikkate alınarak uygulanmaktadır.

- ✓ *Aile ile* çalışmada öncelikle ailenin çocuğun güvenliğini tehlikeye atacak bir eylemde bulunma riski bulunup bulunmadığı değerlendirilmektedir. Çocuğun ailesi ile görüşme yapılmasına engel bir durum olmaması halinde ailenin de katılımı sağlanarak sözleşme yapılmaktadır. Rehabilitasyon süreci boyunca çocukla yürütülen çalışmaların yanı sıra çocukların ebeveynleri ya da bakım verenleri ile de mesleki görüşmeler ve yönlendirmeler yapılmaktadır. Program kapsamında; ailelere, çocuk aile ilişkisinin güçlendirilmesi, etkin ebeveynlik becerileri, suça sürüklenen, madde bağımlısı ve istismar mağduru çocuğa yaklaşım konularında bireysel danışmanlık yapılmaktadır.